

HABERLER

Yazan: A./Spk: Şerf./I

- 1- Uluslararası Basın Enstitüsü Genel Kurulu cuntayı kınayan bir karar
- 2- aldı
- 3- Avrupa Konseyi parlamenterlerinden Claude Dejardin: "Türkiye bu ana-
- 4- yasasıyla Avrupa Konseyi içinde yer almamalıdır" dedi
- 5- Komünist propaganda ~~xxx~~ yaptıkları gerekçesiyle haklarında gıyabi
- 6- tutuklama kararı verilen tiyatro sanatçıları Müjdet Gezen ve Savaş
- 7- Dinçel, İstanbul Sık.Komutanlığınca gözaltına alındılar
- 8- 1982'de yayınlanan kitap sayısı son 15 yılın en düşük düzeyine indi
- 9- 19 Mayıs törenleri düzenlendi. Kenen Evren, konuşmasında, gençlere
- 10- güvendiklerini söyledi
- 11- ~~Dektaş yönetiminin Kuzey Kıbrıs'ta bağımsız devlet çatışkırma giri-~~
- 12- ~~şimlerine karşı tepkiler sürüyor. Yunanistan bir nota ile kınadı~~
- 13- ~~Türk İş'in Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na~~
- 14- ~~üyelüğünün askıya alınması yolundaki karar kaldırıldı~~
- 15-

YORUM:

Yazan: Cemi Spk: Nec.

Bağlığı : Tehlikeli bir gelişme
Konusu : Kıbrıs

YAZILAR :

Bağlığı: Haftanın İçinden programını /Öm./ Den ve Nec.

Konusu: ("Pravda", 18.5.83: Kıbrıs konusunda bir yazı: "Olumlu kararlar")

YAZILAR: ("İzvestiya", 17.5.83: Şiliyle ilgili: "Diktatörlüğün kara
Bağlığı: günü)

Konusu :

YAZILAR:

Bağlığı:

Konusu :

dış haberler:

- Sovyet bilim adamlarının Moskova'daki konferansı sona erdi
- Kruyz roketleriyle ilgili personel bir bölümü Londra'ya gelmeye baş
- Mayıs ayından bu yana 1500 İran komünisti ve parti yöneticisi tutuklan
- Lübnan ile İsrail arasında imzalanan sözümona barış anlaşmasına karşı tepkiler
- Şili halkının direnişleri devam ediyor

İç haberler:

ULUSLARARASI BASIN ENSTİTÜSÜ GENEL KURULU CUNTAYI KINAYAN BİR KARAR ALDI. Amsterdam'da toplanan Genel Kurul'da Türkiye yönetimini, basın özgürlüğünü kısıtladığı için isim belirtarak kınadı. Uluslararası Basın Enstitüsü Genel Kurul'un'da oy birliğiyle alınan karar'da Türkiye' ile ilgili bölümde şöyle deniyor: "Uluslararası Basın Enstitüsü, yazışmaları Müdürlerine, yayıncılara, ve diğer gazetecilere baskı yapılması ve gazetelerin kapatılmasına devam edilmesinden duyduğu derin endişeleri dile getirir. En son olarak Cumhuriyet Gazetesi Baş yazarı Nadir Nadi ve ^{Yon İleri Müdürü} Okay Gönensin'in bezalandırılmasını şiddetle kınar. Uluslararası Basın Enstitüsü Türkiye'de özgür bir basın için zorunlu olan koşulların vakit geçirilmeksizin yaratılmasını talep eder."

PARLEMANTERLERİNDEN

AVRUPA KONSEYİ ~~ÜYESİ~~ CLAUDE DEJARDİN:"TÜRKİYE BU ANAYASASIYLA AVRUPA KONSEYİ İÇİNDE YERALAMAMALIDIR"DEDİ.

Belçika Sosyalist Partisi'nden Avrupa ^{Parlementosu} Konseyi Üyesi ve Belçika Parlementosunda Liege Kenti temsilcisi Claude Dejardin Batı Berlin de yayınlanan Türkiye Postası'nın bugün satışa çıkan sayısında yayınlanan demecinde Türkiye'de Erkte olan generallerin Demokrasi kuramayacaklarını belirtti. Türkiye'nin yeni Anayasasının bir çok bakımından Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu'na aykırı olduğunu belirten Avrupa Konseyi Üyesi Dejardin:"Söz özgürlüğünü,dernek kurma özgürlüğünü,oy hakkını ilgilendiren maddelerimi ele alındığında da durum aynıdır.Yeni anayasa'ya göre Türkiye'de genel oy hakkı bile yoktur.Örneğin askerlere oy hakkının tanınmaması demokrasinin inkarıdır"dedi.Claude Dejardin Türkiye Postası'nın sorularını yanıtlarken

"Bu hususlar bize, Türkiye'nin yakın gelecekte Batı Avrupa'daki kıstaslar göz önünde tutulduğunda, demokrasi imgesine uymayacağını gösteriyor. ^{Bence} "Türkiye bu Anayasasıyla Avrupa Konseyi içinde yer almalı mıdır? sorusuna verilmesi gereken yanıt "hayır" dır." şeklinde konuşt.

TÜSTAN
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- 4 -

~~Tiyatro Sanatçıları~~

KOMÜNİZM PROPOGANDASI YAPTIKLARI GEREKÇESİYLE HAKLARINDA
GIYABI TUTUKLAMA KARARI VERİLEN TİYATRO SANATÇILARI MÜJDAT GEZEN
VE SAVAŞ DİNÇEL İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞINA ^{GÖZALTINA ALINDILAR.} ~~TESLİM OLDULAR.~~
Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin Çiz-
gilerle Nazım Hikmet Kitabı'nın yazar ve çizimleri ünlü tiyatro sa-
natçıları Müjdat Gezen ve Savaş Dinçel aleyhine giyabi tutuklama
kararı alması üzerine Gezen ve Dinçel ikamet etmekte oldukları
İstanbul'da Sıkıyönetim Komutanlığına ^{gözaltına alındılar.} ~~teslim oldular.~~ Diyarbakır'a
gönderilecekleri öğrenilen Gezen ve Dinçel'in "Çizgilerle Nazım Hik-
met Kitabı 1978 yılında Cem yayınevi yayınları arasında İstanbul'da
yayınlanmıştı. Kitap İstanbul'da basıldığı halde Diyarbakır Sıkıyöne-
tim Mahkemesi'nde dava açılması ve ülkenin en tanınmış ~~iki~~ tiyatro

sanatçısı ^{barınan itisi} hakkında gıyabi tutuklama kararı verilmesi kamuoyunda ~~ilginç~~ değişik tepkilere yolaçtı. Demokratik kamuoyu gözlemcileri Müjdat Gezen ve Savaş Dinçel' ~~en iyisinin gerçekleştirilen~~ ^{nın} yöneltilen bu saldırı/cuntanın anti-demokratik uygulamalarına ara vermek niyetinde olmadığını gösterdiğine dikkat çekiyorlar. Bu ortamda kurulacak partilerin özgür olamayacağı, seçimlerde baskıların süreceği görüşünün kanıtlandığını vurguluyorlar.

YAYINLANAN KİTAP SAYISI SON ONBEŞ YILIN EN DÜŞÜK DÜZEYİNE İNDİ?

1982 yılında Türkiyede yayınlanan kitap sayısının 3967 olduğu öğrenildi.Yapılan incelemelere göre ~~bu~~ 1967 yılından bu yana ilk kez bu kadar az sayıda kitap yayınlanıyor.1978'den beri düşüş gösteren basılan kitap sayısı 1980'de de 4316 olmuştı.Türkiye tarihinde en fazla ~~kitap basılan yıllar~~ 7500'ler adet değişik kitapların basıldığı ^{yıllar} 1972 ve 1973 ~~yılları~~ oldu.

~~Basılan kitap sayısının bu derece düşüş göstermesinin nedeni olarak~~ Kağıt fiyatlarına yapılan zam~~ların yanı sıra~~ 12 Eylül'den sonra ~~arttırılan~~ baskı ve koğuşturmaların artırılması,yazar ve basım evleri sahipleri hakkında değişik davaların ~~arttırılması~~ açılması basılan kitap sayısının bu derece düşmesine neden olduğunu ~~belirtir.~~ ^{belirtir.} ~~bu konuyla ilgili~~ ^{bu konuyla ilgili} gerçeğe ^{belirtiyor.}

ONDOKUZ MAYIS TÖRENLERİ DÜZENLENDİ. BİR KONUŞMA YAPAN KENAN EVREN GENÇLERE GÜVENDİKLERİNİ İLERİ SÜRDÜ.

Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcı olarak değerlendirilen, Kurtuluş Savaşı Önderi Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışının yıldönümü nedeniyle kutlanan Gençlik ve Spor Bayramı çeşitli törenlerle ~~km~~ kutlandı. Ankara'da yapılan törende konuşan Kenan Evren Gençliğe güvendiiklerini ileri sürdü. Kenan Evren Konuşmasının'da Atatürk'ün: "Gençler siz almakta olduğunuz terbiye ve bilgiyle insanlık meziyetinin, yurt sevgisinin ve fikir özgürlüğünün en değerli temsilcileri olacaksınız" şeklindeki sözlerine de yer verdikten sonra ~~gençleri~~ "milleti bölmek ve yoketmek isteyenlerin maruz kaldıkları acı sonlarını hatırlamalarını isteyerek gençleri tehdit etmeyi ^{de} unutmadı.

Kenan Evren konuşmasında gençlere güvendiğini ileri sürdüğü

-8-

Sıradaki

(Türkiye hapishanelerinde % 90'ı genç olan 10 binlerce insan bulunuyor. 12 Eylül sonrasında yordam. İşkencelerde öldürülen, sokaklarda kurşunlanan ve idam edilen yaklaşık 1000 kişinin tümünü de gençlerin oluşturduğu biliniyor. Halen haklarında idam cezası istenen Binlerce sanığın yaş ortalaması da 30'un altında bulunuyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

20 Mayıs 1983 Ali

-----Sovyet bilim adamlarının, nükleer bir savaşın yolaçabileceği korkunç sonuçlarla ilgili olarak, Moskovadaki üç günlük konferans çalışmalarını tamamladı. 500 Sovyet bilim adamı ile 20 ülkeden konuk delegelerin katıldığı konferansta, bilim adamlarının başta gelen görevlerinden birinin, tüm insanların nükleer yıkım tehlikesi ve sonuçları konusunda aydınlatılması ve bu tehlikeye karşı aktif savaşıma çekilmesi davasına katkıda bulunmak olduğu konusunda görüş birliğine varıldı.

Konferansın kapanış konuşmasını yapan Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi başkanı Aleksandrov, Sovyet Bilim adamlarının bu görevi yerine getirmek için çabalarını hızla yoğunlaştıracaklarını söyledi.

----Birleşik Amerika Hava Kuvvetleri Komutanlığından yapılan bir açıklamaya göre, İngiltereye yerleştirilecek Kruyz roketleriyle ilgili personelin bir bölümünün, Londraya gönderilmeye başlandığı. Atış rampalarında görev yapacak personelin ve silolarla ilgili donatımın İngiltereye gönderildiğini bildiren Komutanlık sözcüsü, İngilteredeki Amerikan üssü Grinhem Komin'daki inşaat işlerinin tamamlanmak üzere olduğunu açıkladı. İngiliz Gardian gazetesi bir süre önce, bu üsse söz konusu donatımın Amerikan askeri nakliye uçaklarıyla aktarıldığını bildirmişti.

----İran Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı açıklamaya göre, İran Halk Partisi-TUDEH'in Mayıs ayı başında yasaklanmasından bu yana ~~100~~ 1500 İran komünistinin ve parti yöneticisi tutuklandı. Cumhuriyet Başsavcısı, Tebrizi, radyo-televizyonda yaptığı açıklamada, tutuklananlar arasında İran Halk Partisinin yöneticilerinin çoğunluğunun bulunduğunu söyledi. *İranda TUDEH üyelerine zehretilen bankalar, tutuklanmaların planlarını planda büyük tepkiyle karşılanıyor.*

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

----- Vaşington yönetiminin yoğun çaba ve baskılarıyla Lübnan ile İsrail arasında imzalanan sözümona barış anlaşmasına karşı tepkiler aralıksız sürüyor. Lübnanın değişik yörelerinde binlerce öğrenci ve din adamı, işçi ve aydın, esnaf ve köylü, değişik eylemlerle bu anlaşmaya karşı tutumunu dile getiriyor. Yer yer güvenlik kuvvetleriyle çatışmalar da oluyor. Çarşamba günü bu çatışmalarda 1 kişi ölmüş ve altı kişi de yaralanarak hastaneye kaldırılmıştı. Trablusta gençler, İsraille imzalanan anlaşmanın kınandığı bildiriler dağıttı. Kimi işletmelerde kısa süreli protesto grevleri yapıldı. Bazı kentlerde, bu arada Beyrut'ta esnaf kepenk indirdi.

Öte yandan, Arap Sosyalist Baas Partisi genel sekreter yardımcısı Abdullah Al Ahmar ile Lübnan Komünist Partisi genel sekreteri Jorj Haoui arasında, Şam'da bir görüşme yapıldı. Görüşmede, söz konusu anlaş-

manın imzalanmasından sonra Lübnanda oluşan durum üzerinde duruldu. Taraflar, Lübnandaki tüm ilerici ve yurtsever güçler arasında sıkı bir bağlaşıklık kurulması ve ülkenin egemenliğinin kararlılıkla savunulması gerektiği konusunda görüş birliğine vardılar.

Diğer yandan, İsrail siyonist yönetimi, Suriyeye saldırı hazırlıklarını, Lübnanla imzaladığı anlaşmadan sonra da hızla sürdürüyor. İsrail casus uçakları Suriye konumları üzerinde yeni uçuşlar yaptı. Bekaa vadisine yeni zırhlı ve topçu birlikleri aktardığı bildiriliyor.

Kuveyt hükümet sözcüsü, yaptığı bir açıklamada, Suriyenin saldırıya uğraması halinde Kuveytin Suriyenin yanında olacağını bildirdi. Sözcü, böylesi bir saldırı karşısında Arap dünyasının kayıtsız kalmasının söz konusu olamayacağını belirtti.

----- Şili halkının kanlı Pinoşet rejiminin terör uygulamalarına karşı direnişleri değişik biçimlerde devam ediyor.Şili Emekçilerinin Demokratik Birliği adlı sendikal kuruluşun başkanı Eduardo Rios tüm ülke emekçilerini tek cephe oluşturmaya çağırdı.Rios,Pinoşet rejimini sendikaları yoketmeye çalışmakla suçladı ve bakır maden işçileri sendikasının tutuklanan 10 yöneticisine karşı açılan soruşturmanın derhal durdurulmasını istedi.100'lerce sendikalı sendikasız emekçiyle birlikte tutuklanan bu sendika yöneticileri faşist cuntanın mahkemelerince,11 Mayıs ulusal protesto gününü örgütlemek,böylece devletin iç güvenliğine ilişkin anti-demokratik yasalara aykırı davranmakla suçlanıyor.

Öte yandan,Şilili gazeteciler,"Radio Kooperativa" radyo istasyonu-

na ve burada çalışanlara karşı baskıları kınamak amacıyla yeni eylemlerin düzenleneceğini açıkladılar. Bu radyoda çalışan gazeteciler, faşist rejime karşı düzenlenmiş 11 Mayıs ulusal protesto eylemleriyle ilgili haber ve yazılara yer verdikleri için baskı altına alınmış ve bundan böyle kendilerinin hazırladıkları yazı ve yorumlar yayınlamaları yasaklanmıştı.

Diğer yandan, Federal Almanyada katolik ve ^{protestan}evangelist öğrenci örgütleri ve "Şili ile dayanışma girişimi", 24 ile 26 Haziran günleri arasında, "Şilide ve Latin Amerikada askersel diktatörlüğe ve emperyalizme karşı Kongre" adı altında uluslararası bir forum yapılacağını açıkladılar.

Kosta Rika

----Nikaragua-~~Honduras~~ Ortak Hükümet Komisyonu'nun yaptığı görüşmelerden sonra Managuada yayınlanan Açıklamada, tarafların, görüş ayrılıklarını/ⁿve tartışmalı sorunların çözümü için en iyi yolun politik diyalog yolu olduğuna inandıkları belirtiliyor. Nikaragua ve Kosta Rika bu Açıklamada, sınır bölgelerⁱⁿdeki sorunların politik çözümü için tüm girişimleri destekleyeceklerini bildiriyor. Ortak Komisyonun toplantısında Nikaragua temsilcisi, Kosta Rika topraklarından hareketle silahlı karşı-devrim gruplarının tertipleⁱⁿdiği saldırı ve provokasyonları anlattı. Kosta Rika temsilcisi de, bu gibi eylemlere son verilmesi için önlemler alınacağını açıkladı.

TÜRKİYE SİYASAL İKTİSADİ VE KÜLTÜREL İZLENLERİ

Tehlikeli Bir gelişme

Cemile

22.5.83

Dişişleri Bakanı İltiz Türkmen, Kıbrıs konusunda alınan son BM ler kararını Türkiye'nin tanımayacağını açıklamakla kalmadı, Kıbrısın Kuzey bölmek, ayrı devlet ilan etmekle ~~şuğul~~ tehdit etti. Arkasından/Kıbrıs ta Türk Parasını ~~geçerli~~ para ilan edilerek, bu tehdidi ~~görme kararlılığı~~ ^{şiddetli} gösterisine girildi.. Bu tutum yalnız ^{hem} Kıbrısın Türk ve Rum ~~konu~~ halkı ^{hem de} Türkiye'yi ~~zaten~~ ^{zaten} patlamaya hazır bir bölgede, Türkiye'nin de doğrudan taraf olacağı bir savaşa kadar varabilecek tehlikeli bir serü ~~vene sürüklemek anlamına gelmiyor.~~ ~~Özellikle~~ ~~kararı~~ ~~venelik~~ ~~etmekle kalmıyor.~~ Cuntanın o sık sık yinelediği, çok yönlü dış politika izlendiği masalının ^{n isyân} ~~çok~~ çocukları bile kandıramayacak kadar apaçık ortaya ^{çıktır.} ~~nasıl çok yönlü politikadır,~~ BM ler genel kurulunda Asya, Afrika, L.Amerika ülkelerinin ezici çoğunluğu, bağlan tısız ülkelerin hazırladığı ~~BM~~ Kıbrıs karar tasarısını onaylıyor. Amerika dan ve kimi NATO ülkelerinden başka karşı çıkan olmuyor. Bu nasıl çok-

yönlü bir dış politikadır ki, Dışişleri Bakanı BM'lerde temsil ~~hik~~
dünya ülkelerinin ezici çoğunluğunun aldığı kararı tanımam diyor. O kara-
ra tam ~~hik~~ ters tehditler ve girişimlerde bulunuyor.. Kuşkusuz BM'ler
kararına ^{larını} ^{tanımamayı} ~~siniksey tanımayan, buna~~ alışkanlık haline getiren ülkeler var-
dır.. Bunlar
İsrail, G.Afrika gibi bırak çok yanlış politika izlemeyi, dünya-
nın lanetlediği, ~~ya~~ ABD ve kimi NATO ülkeleri dışında tüm dünyadan ya-
lıtlanmış ülkelerdir. Bir de, ~~ABD'ini~~ ^{ABD} BM ler yerine, dünyayı kendi kararı-
nca yönetme hevesindeki ^{larını} ~~ülkeler~~ ~~tanımam~~ B.M ler kararına ~~tanımama~~
yı huy edinmiştir. ~~Kuşkusuz~~ ^{Şimdi de Türkiye bu onursuz konuya katılıyor-}

Kuşkusuz, ~~birisi~~ ^{asıl} Kuzey Kıbrısta ~~başlat~~ ⁸⁴⁷¹ devlet ilan etmek, Dış-
leri Bakanının esip üfürdüğü kadar kolay bir iş değildir.. ABD ve kimi
NATO bağlaşıklarının işine ^{gelen}, Kıbrısta barışçı, adaletli bir çözümü
sürüncemede bırakmaktır. Kıbrıstaki, Ortadoğudaki son gelişmelerle iyice
önem kazanan İngiliz-amerikan karması üsleri bu ortamda, ^{rahatlıkla kullanıyor. Giderek} İsraille destek

vermek, çevik kuvvetler için kullanma ^{istiyor Amerika -} ~~Amman Amerikanın esas amacı~~. Kıbrıs sorununu, Türkiye ve Yunanistanı kendi oyunlarına boyun eğdirmekte kullanmak isteyen ABD nin Kıbrıs çözümü ^{sorunu} ~~çözümü~~ çözümsüz bırakmaktır. ~~Herkesi dünya~~ ABD nin dümen suyundaki cunta ikili görüşmeleri oyalama, Kıbrıs'taki fiili durumu sürdürme yolu ^{nu} tutarak yıllardır, bu Amerikan oyununa alet oldu.

Ne ki dünya Amerikanın isteklerine göre dönmüyor.. Amerikanın dümen suyundaki manevralar, son BM ler kararında olduğu gibi dünya barış ve anti-emperyalist güçlerinin sert duvarına çarpıyor.. Türkiyeye düşen görev, şimdi yıllardır sürdürülen ~~ABD-NATO~~ ABD-NATO yanlısı Kıbrıs politikasının düştüğü açmazı görüp, ~~BM kararlarında~~ tek barışçı, kalıcı ve haklı çözüm yolunu gösteren BM ler kararına uymaktır. Zararın neresinden dönülse kârdır. Kârdır çünkü Kuzey Kıbrısın ayrı devlet ilan edilmesi çok tehlikeli bir serüvendir. ~~“Dünya 1970x Türk ordusunun Kıbrıs'a girdiği 1970 lerin yumuşamanın yol aldığı dünya değildir.. Herkes aklını başına top-~~

lamalıdır. Türkiyenin BM ler kararına karşı çıkmaktan, ikili görüşmeleri
~~sürdürmede~~
~~de hızla adanın bağımsızlığını, bütünlüğünü, askerlerden arındırılmasını~~
~~ve halklarının~~ bağlantısızlığını, yabancı
de hızla adanın bağımsızlığını, bütünlüğünü, askerlerden arındırılmasını
temel alan kalıcı bir çözüme katkıda bulunmak yerine, bağımsız devlet
ilanından kazanacağı hiç bir şey yoktur.. Kaybedeceği ise çok şey vardır
Kuzey Kıbrısta bağımsız bir devlet, Türkiyede kimilerinin düş^{lediği} gibi
Türkiyenin uzantısı ~~da~~ bile olamaz.. Böyle bir devleti bekleyen akibet
ABD nin, bölge halklarına karşı ~~ABD~~ ~~xxxxxx~~ tam bir uçak gemisi olmak-
tır. Lübnanda olduğu gibi barış- güvenli^{ği} koruma gücü altında ABD
piyadelerine üs olmaktadır.. Dahası, ~~bu~~ ^{aynı devlet ilanı,} ~~açık~~ ^{açık} desteklemek
~~ve~~ ABD nin işine gelmediği için, ABD ve NATO başlarının tüm sorumlulu-
ğu, suçlu Türkiyeye atıp, barış kuşu edasıyla, Kuzey Kıbrıs'a yerleşmesi
~~işlen~~ ~~bile~~ ~~değildir~~ kimseye şaşırtmamalıdır.

ABD yönetiminin son askersel x kredilerin görüşmeleri sırasındaki "Kıbrıs" la ilgili tutumu bunun ipuçlarını ~~çoktan~~ çoktan vermiştir. Türkiye'nin ikili görüşmelerde ~~yanışması~~ yanışması, ayrı devlet BM ler kararına ve barışçı adıl bir çözüme ~~karşılaşılması~~ ilanını yolunu tutması, Kuzey Kıbrıs ABD ye peşkeş çekmek , Türkiye'yi ise bir savaş serüvenine sürüklemekle eş anlamlıdır.

~~Kıbrıs'taki Türk halkı~~

Kıbrısın yazgısını belirlemek Türk-Rum Kıbrıs halkıdır. Cuntan Kıbrıs Türk halkının iradesini hiçe sayan karışmalardan vazgeçmelidir.

~~Bu kararın karışılmasının~~

Tüm halklar gibi Kıbrısın Türk-rum halkları da barış içinde, özgürce, kar- bağımsız deşçe/yaşamak istiyor. BM lerin son Kıbrıs kararı bu istemin, özlemin gerçekleşmesinin gerçekçi yolunu gösteriyor. Türkiye'nin, Türkiye halkının Kıbrıs'taki Türk asıllı halka yapacağı en büyük yardım BM ler kararı doğrultusunda tutum almaktır. ~~ayrı~~ Bu kararı desteklemektir. Bu Türkiye'nin ulusal çıkarlarına da uygun tek doğru tutumdur.

D — D.D. bugünkü "haftanın içinden" programımızda değişik gazetelerde yer alan ve güncel gelişmelere ışık tutan üç ayrı yazı dinleyeceksiniz. İlk dinleyeceğiniz yazı Sovyet "Pravda" gazetesinin 18 Mayıs günlü sayısında/"Olumlu kararlar" başlıklı bu yazıda şöyle deniyor;

N. — " Birleşmiş Milletler genel kurulu, Kıbrıs hükümetinin isteği üzerine gündeme alınan Kıbrıs soruna görüştü, karara bağladı. Bağlantısız ülkelerin önerdiği karar tasarısı, görüşmelere katılan ülkelerin çoğunluca onaylandı. Bu tasarıya, aralarında Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerinin de bulunduğu 100 üstünde ^{ün} ülke olumlu oy verdi.

Genel Kurulunda kabul edilen belge, Kıbrısın politik ve toplumsal çevrelerinde ^{çok} olumlu karşılandı. Kıbrıs Cumhuriyeti başkanı Kipriyano

"alınan kararlar Kıbrıs hükümetinin ve savaşı Kibris halkının konumlarını ve amaçlarını tündem yansıtır" dedi. Gerçekten de ,
 yalnız
 alınan kararlarda/ada ~~adaletli bir çözüm~~ ülkenin bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğünün korunması temelinde adaletli bir çözüm çağrısı yapılmıyor, aynı zamanda bunlarda ~~Kıbrıs'taki~~ tüm işgal birliklerinin çekilmesi, dışardan karışmalara son verilmesi istemi de dile getiriliyor.

Kıbrıs trajedisi artık dokuz yıldır sürüyor. Adanın önemli bir kesimi dokuz yıldır yabancı işgal altında tutuluyor. Bu dönem içinde Kıbrıs sorunu bir çok kez Birleşmiş Milletlerde ele alındı, çözüm yolları gösterildi. Kıbrıs hükümeti son olarak bundan dört yıl önce bu uluslararası örgüte başvurmuştu. Ancak, tüm bu dönem içinde Kıbrıs'ta kayda değer bir gelişme olmadı. ~~Kıbrıs~~

Kıbrıs sorununun iç yönlerini ele almak, çözüme kavuşturmak

amacıyla yapılan toplumlararası görüşmeler şimdiye kadar gerçek bir sonuç vermedi ve bu konuda dıştan karışma da yok değil. ^Batı, Kıbrıs sorununun dış yönlerinin çözümüne yardım edebilecek Birleşmiş Milletler çerçevesinde geniş katılımlı bir uluslararası konferansın toplanması önerisini de görmezden gelmeye devam ediyor. Bunun nedeni bellidir; Emperyalist çevreler çoktandır bu sorunu, NATO devletleri çerçevesi dışına çıkmadan "dış" bir çevre içinde çözmeye çalışıyorlar. Onların amaçları, adayı kendilerine bağlamaktır. ~~Bu bağlamda~~ Kıbrıs hükümetine, sorunu Birleşmiş Milletler genel kuruluna götürmekten vazgeçmesi için yoğun baskılar yapılması, bunu açıkça kanıtlıyor. ~~ABD~~ Kıbrıs sorununun genel kurulda görüşülmesi sırasında bir konuşma yapan ABD temsilcisi, "Kıbrıs sorununun geniş kapsamlı görüşülmesinin" yararlı olmayacağını" söyledi.

Kıbrıs halkı kimin gerçek dostu, kimin ise kendisini gerçek dost

göstermeye çalıştığım iyi biliyor. Kıbrıs halkı iyi biliyor ki, adanın özgürlüğünün, bağımsızlığının başarıyla savunulması ancak dünya kamuoyunu harekete geçirmekle, sosyalist ülkelerin, bağılantısızlar hareketinin ve tüm dünya ilerici güçlerinin dayanışmasıyla mümkündür. Bu dayanışma, destekleyle olanıdır."

-- müzik----

--- D.D. bildiğiniz gibi, 11 Mayıs günü Şilide faşist diktatörlüğe karşı genel direniş yapıldı. Bu ulusal eylem, 10 yıllık faşist diktatörlüğün halkın özgürlük ve daha iyi yaşam azmini kıramadığını gösterdi. Sovyet "İzvestiya" gazetesi 17 Mayıs günlü sayısında yer alan yazıda, Şilideki bu ulusal protesto eylemini geniş olarak değerlendirdi. "Diktatörlüğün kara günü" başlıklı yazıda şöyle deniyor;

N- " 11 Mayıs, bundan böyle Pınçet cuntasının takviminde hiç hatırlanmak istenmeyen bir gün olarak kalacak. Şilinin en büyük sendika kuruluşlarınca ilan edilen "ulusal proteste günü" 10 yıllık faşist diktatörlüğün halkın özgürlük ve daha iyi bir yaşam azmini kıramamaya ^{hemen de} gösterdi. İşçi sendikalarının çağrısı üzerine sanayinin/tüm kollarında çalışan emekçiler, yığimsal gösteriler, grev ve mitingler ^{Öğrenciler,} düzenlediler. Santyago'da, üniversite önlerinde ~~öğrenciler~~ barikatlar kurdular.

Gericilik, direnen işçilerin, emekçilerin üzerine tankları sürdü, göz yaşartıcı bombalar kullandı, ateş açtı. İki kişi ~~yakalandı~~ öldü, çok sayıda kişi yaralandı, 600'den fazla kişi tutuklandı. ~~xxx~~ Tutuklananlara işkence yapılıyor. Grevlere, gösterilere katılanlar ülkeden kovuluyor, sürgün ediliyor. Proteste eylemlerine katılanlara "ülkede yaşam normlarını çiğneyen, toplumsal düzeni tehlikeye atan politik

nitelikli eylemler" suçlaması yöneltiliyor. Diktatörlerin, Şili halkının çoğunluğunun ~~görü~~ karşı koyduğu kendi "yaşam normları" var. Örneğin, Şili'nin ekonomik bunalımı "yaşam normu" sayılabilir mi? Pinochet uzmanlarının Şikago ~~Ekonomik~~ Üniversitesinden aktardıkları "Şili'nin ekonomik modeli" ~~hülasa~~ ekonomiyi bugünkü yıkıma sürükledi. Millileştirilen fabrikaların, bankaların sahiplerine geri verilmesi, yabancı sermayeye ülke kapılarının ardına kadar açılması, ülke ~~devlet~~ kaynaklarının ve devlet hazinesinin büyük tekelere peşkeş çekilmesi ülkede kaosa yol açtı. ~~Özellikle~~ Pinochet diktatörlüğün ekonomik yıkım karşısındaki çaresizliğini ilan etti, Uluslararası Para Fonuna başvurdu. Amerikan banka-kredi kuruluşları bundan böyle Şili'nin ekonomik politikasını saptayacaklar.

Ekonomik yıkımın ağır yükü işçi ve emekçilerin sırtına yüklendi. Bugün, halk düşmanı politikanın sürdürüldüğü ortamda Şilide halkın

% 32"i gizli ve açık işsizdir. Resmi verilere göre, çalışanların % 24"ü normal yaşayacak bir gelir elde edememektedir.

Bu durum, diktatörlüğüⁿ dayatğı bu "yaşam normları" kaçınılmaz olarak, politik yaşamı da etkiliyor, gerginlik giderek artıyor. Söğü zeruyla ~~gax~~ halka dayatılan faşist anayasa, Pinoçetleri işbaşına getirenler için bile ~~giderek tahakkük bir xipler xörx~~ artık istenilen sonuçları vermiyor. Birçok belirti burjuvazinin değişik kesimleri ve ordu içindeki kimi kesimler arasında, tepede bir darbenin kaçınılmaz olduğu görüşünün yaygınlaşmaya başladığını gösteriyor.

Faşist Pinoçet kimseyi dinlemek istemiyor. O, rejimi eleştiren herkesi zindana atıyor, karşısına söğüyle çıkıyor. Pinoçet, geçenlerde ^{baskı ve zulüm} ülkenin güneyine yaptığı bir gezi sırasında ~~aski~~ tezine, "erki elinde sağlam tutma" tezine bağlı kalacağını açıkladı. Bu politikayı sürdürmek için geniş bir terör aygıtı oluşturuldu. Şilide 1982 yılı

içinde politik eylemlerinden dolayı 1,800 kişi tutuklandı. Bu yılın başından beri tutuklananların sayısı 700'ü buldu. Faşist polis politik tutuklulara karşı en ağır işkence yöntemleri uyguluyor. İşkencelerde ölüp te sesiz sedasız gömülenlerin sayısı gün be gün artıyor. Pinoçetin Cellatları özellikle insan haklarını savunanlara gaddarca saldırıyorlar. Çünkü bu yiğit insanlar Pinoçetin cinayetlerini dünya kamoyuna duyuruyor, faşist rejimin içyüzünü açığa vuruyorlar. Şilideki faşist diktatörlük, Amerikan yönetiminin öteki Latin Amerika ülkelerine açık desteğine dayanıyor. Eli kanlı Pinoçet, Regjuların gözünde rindeki diktatörler, Regjuların tam güvenini kazanmış kişilerdir.

Ancak ne Pinoçetin kanlı terörü, ne Washingtonun dolatları Şilideki devrimci sürecin gelişmesini, halkın işsizliği, yoksulluğa, teröre karşı iş, ekmek, barış ve özgürlük için savaşını durduramaz. Şili sendikaları, faşist diktatörlük döneminde çok ağır sınavlar ~~göçür~~ ^{dan}

geçtiler. Ama ne yasaklar, ne terör, ne gizlilik koşulları, ne de ülkelerini terketmek zorunda kalmaları, hiç bir şey onların savaş azmini kıramadı. İşte şimdi Şili sendikaları, Şili işçi sınıfı yığmsal ve örgütlü bir güç olarak yeniden sınıf savaşının geniş alanına çıkıyor, ~~güçlü ve örgütlü~~ ~~bir~~ "Ulusal proteste günü" bunun açık kanıtıdır. Şili emekçilerinin öncüsü, Şili Komünist Partisi ve onun bağlaşıkları, emekçi yığınlarla sıkı birlik içinde diktatörlüğe karşı ~~uluslararası~~ ödünsüz savaş, çok yönlü eylemlerini sürdürüyorlar. Şili yurtseverlerinin giderek güç kazanan çıkışları, bu savaşın yeni bir aşamaya girdiğini gösteriyor."

- - müzik - - Varsere mas -

Kaynak: UZ 18.5.83

20. 5.1983 Tah.

PRAG XX ULUSLARARASI BARIŞ TOPLANTISI HAZIRLIKLARI İLERLİYOR

D. — 21-26 Haziran ~~3~~ tarihleri arasında Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da yapılacak olan, "Barış ve Yaşam İçin, Atom Savaşına Karşı Dünya Toplantısı"nın hazırlıkları ilerliyor. ~~Olunmaktadır~~ Oluşturulan Uluslararası Hazırlık Komitesinde, çeşitli ülkelerden tanınmış kişiler, Birleşmiş Milletler'in, pek çok ulusal ve uluslararası örgütün temsilcileri yer alıyor. Uluslararası ~~Hazırlık~~ Komitesi, şimdiye kadar, biri Lizben'da, öteki Genevre 'de olmak üzere , iki toplantı yaptı ~~vexlo~~ ^{ve} ~~geçtiğimiz~~ 19 Şubat'ta Genevre'de bir ~~hiix~~ çağrı yayınladı. Dünya Barış toplantısının önündeki görevleri açıklayan çağrıda şöyle deniyor: ^N "1983 yılı, ~~özelliğ~~ herşeyden önce Avrupa'ya erta menzilli roketlerin yerleş-

tehdidinin
tirilmesinin/değurduğu tehlikeden ötürü, bütün insanlık için belirleyici
bir önemdedir. Eğer bir atom savaşı tehlikesi engellenmek isteniyorsa,
Cenevre'de ve başka yerlerde sürdürülen görüşmelerde elle tutulur iler-
lemeler elde edilmelidir. Tüm dünyadaki kaynakların çarçur edilmesini
de beraberinde getiren silahlanma yarışı sına erdirilmeli ve nükleer
silahlar yasaklanmalıdır. Hızla yaygınlaşan yığınsal barış ve silah-
sızlanma hareketi, geleceğe olan umudu da içinde barındırıyor. Ortak
etkili, kararlı ve arıcıl eylemlerle bir nükleer felaketi önlemek
olanaklıdır ve bunun
için daha hâlâ zamanımız vardır".

- D. — Evet, gerçekten de bu toplantı, ~~birçok~~ barış ve yaşam için savaşım verenler için, bir atom
savaşını önleme çabalarına yapılmış önemli bir katkı olacaktır.

şimdiye kadar alınan haberler, bu toplantıⁿⁱⁿ~~ya~~, barış ve yaşam için savaşım veren ~~şık~~ birbirinden çok farklı güçlerin biraraya geleceği, açık bir diyalog kuracağı bir toplantı olacağını gösteriyor. Uluslararası Hazırlık Komitesi, bir duyurusunda, toplantıda, içinde bulunul~~ma~~an gergin^{ve} tehlikeli duruma çözüm getirmeyi amaçlayan her türlü serunun tartışılabileceği bildiriliyor, yeryüzünden insan uygarlığının yok ~~olmamasını~~ isteyenler arasında hiçbir görüş ayrılığı gözetilmeyeceğinin altı çiziliyor. Yine bundan ötürü, toplantıya katılacakların, ~~isteklerini~~ isterlerse delege, isterlerse gözlemci, isterlerse de konuk olarak bu uluslararası forumda yer alabilecekleri bildiriliyor. Uluslararası Hazırlık Komitesi, katılımın 2-3 bin kişi arasında değişmesi beklendiğinden, bu kalabalık toplantıda genel oturum^{ların} sınıllı ~~ve~~

tutulup, ~~ix~~ çeşitli tartışma gruplarında daha sıcak bir diyalog kurulmasını öneriyor. ~~xxx~~ Uluslararası Hazırlık Komitesi, ~~xxxxxxx~~ ~~xxxxxxx~~ tartışma gruplarında görüşmek üzere, şu 11 ana ~~xxx~~ konuyu öneriyor: ^Nükleer savaş tehlikesi ve onu engellemenin yolları, Avrupa güvenliğinin sorunları, anlaşmazlıkları ve silahlanma yarışının ~~xxxxxxx~~ ekonomik, toplumsal ve psikolojik alandaki sonuçlarını barışçı bir şekilde gidermenin olanakları, savaş tehlikesinin/Yakın Doğu, Afrika ve Latin Amerika'daki bölgesel yarıları, barış ruhunda eğitim, ~~e~~ Barış ve silahsızlanma savaşımında BM'lerin rolü. ^{Dr} Bunun dışında, Hazırlık Komitesi, çeşitli barış hareketlerinin pratik eylemleri konusunda görüş alış-verişi yapılması için özel bir forum düzenlenmesini de öneriyor.

Dünyadaki tüm barış hareketlerini kapsamayı amaçlayan * Prag
"Barış ve Yaşam için, Atom savaşına karşı Dünya Toplantısı"nı, amaç-
larını duyurmak, tüm barışseverlerin, demokratların beynunun bercudur.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI